

ДО ІСТОРІЇ НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА З ВЧЕНИМИ ЯПОНІЇ

Сидорчук Т.М. (Київ)

Спектр наукових зацікавлень видатного вченого-сходознавця Омеляна Прицака (1919-2006), його активна наукова організаційна робота і праця у провідних наукових університетах і міжнародних товариствах спричинили створення великого кола вчених і дослідників з усього світу, з якими він співпрацював і підтримував тісні офіційні та товариські зв'язки. Науково-творчі контакти О. Прицака та японських вчених започатковуються у 1950-х рр., коли він, поряд із викладацькою роботою у Гамбурзькому університеті, разом з відомими німецькими сходознавцями, зокрема J. von Farkas, W. Heissig, H.O. Stange, A. von Gabain, B. Spuler, засновує міжнародне наукове товариство «Societas Uralo-Altaica» (далі: SUA) та його часопис «Uralo-Altaische Jahrbücher» (далі: UAJ). Одними з перших членів SUA і співробітників UAJ були японські вчені Kazuo Enoki, Jirô Ikegami, Sitiro Murayama, Toru Saguchi, Gimfu Uchida, Hisashi Uehara, Nobuo Yamada.

Ініційована О. Прицаком і заснована разом із фахівцем з монгольської літератури W. Heissig у 1957 р. The Permanent International Conference of Altaists (далі: PIAC) стала ще одним осередком наукової співпраці вченого з японськими науковцями. Метою створення PIAC були щорічні наукові форуми алтаїстів із різних країн світу. З понад 40 науковців світу, нагороджених Gold Medal of the Permanent International Altaistic Conference, три нагороди отримали японські вчені – Shiro Hattori (1983 р.), Hiderhiro Okada (1999 р.), Jirô Ikegami (2002 р.).

Як професор Вашингтонського (Сієтл) та Гарвардського університетів з початку 1960-х рр. О. Прицак продовжує активно співпрацювати з японськими вченими-алтаїстами, а також налагоджує співробітництво та особисті наукові контакти з низкою японських дослідників різних галузей гуманітарної науки. У 1978 р. вчений здійснив наукову подорож до Японії, де протягом двох тижнів відвідав п'ять японських наукових центрів – University of Tokyo, The Japan Academy, Kyoto University, Hokkaido University, Osaka University, виступав з лекціями та обговорював питання наукового співробітництва, зустрічався з японськими колегами – професорами Takayuki Ito, Eiji Mano, Shiro Hattori, Kazuo Enoki, Akira Haneda, Nobuo Yamada, Jiro Ikegami, Tsukuo Togawa, Toru Horikawa, з якими мав тривалі наукові і особисті контакти.

Як засновник і перший директор Українського наукового інституту Гарвардського університету О. Прицак залучав до діяльності інституту якнайширше коло науковців із різних країн світу, в тому числі й з Японії. Одним із таких японських науковців є професор Kazuo Nakai, з яким О. Прицак познайомився під час свого перебування в Японії у 1978 р. і який в подальшому пов'язав свою дослідницьку працю з українськими студіями. З липня 1980 р. по квітень 1982 р. Kazuo Nakai як Fulbright Scholar працював асоційованим співробітником Українського наукового інституту Гарвардського університету, досліджуючи українську історію.

Результатом і свідченням плідної наукової співпраці О. Пріцака з японськими вченими, що тривала понад 50 років, стали бібліотечна та архівна колекції вченого, які з 2007 р. зберігаються в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» і є доступними для всіх студентів і дослідників. Бібліотека зокрема включає монографії, збірники, періодичні видання, окремі статті японських вчених і видавництв японською, англійською та німецькою мовами. Значна частина книг була подарована О. Пріцакові японськими колегами і містить дарчі написи й автографи їх авторів та видавців. В архівній колекції зберігаються машинописні тексти статей, Curriculum Vitae, списки наукових праць, біографічні матеріали японських дослідників, інформаційно-довідкові матеріали університетів і наукових інституцій Японії. На особливу увагу заслуговує великий масив епістолярію О. Пріцака з японськими науковцями, що включає офіційні листи від різних університетів і наукових центрів, листи та листівки від окремих японських вчених. В цілому в колекції О. Пріцака зберігаються різноманітні матеріали 23 японських вчених з основних наукових центрів країни – Токіо, Кіото, Осака, Хоккайдо. Протягом понад 50 років основні напрями наукової комунікації та співробітництва між О. Пріцаком та японськими колегами були сфокусовані на дослідженні алтайських мов, порівняльної лінгвістики, історії та цивілізацій кочових народів Азії, історії України, наукової бібліографії, а також спільної організації та участі у наукових конференціях, виданнях, обміні науковою літературою тощо.

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ У ВИБРАНІЙ ПОЕЗІЇ ЗАХОДУ І СХОДУ XVI – XVII СТ. (ЄЛИЗАВЕТА І АНГЛІЙСЬКА ТЮДОР – РЕЗМІ)

Смольницька О. О. (Київ)

Паралелі між європейською літературою християнської культури і зразками орієнтального красного письменства вже здійснювалися в сучасних українських студіях ([3], [5], [6]). Розширення методології та фактичної бази сприяє винаходженню комплексного аналізу та глибшого пізнання проблематики. Зокрема, це стосується психології творчості, а саме, відтворення (чи навпаки, анонітного змалювання) емоційного стану в пограничних ситуаціях, що створює нові можливості для перекладознавства, філософії, літературознавства. Так, незважаючи на різну традицію канонічних форм у поезії, наявні спільні мотиви у філософській та любовній ліриці Єлизавети I Англійської Тюдор (далі ЄА, 1533 – 1603, коронувалась у 1559 р.) і кримського хана Багадира I Герая Хана (I Bahadır Geraı Han, псевдонім Резмі, Rezmî, 1602 – 1641, був при владі з 1637 р.). Цитування вірша ЄА дається в нашому перекладі, Резмі – у перекладі М. Стріхи.

Показовий вірш ЄА «На від'їзд монсеньора» (“OnMonsieur’sDeparture”), адресатом якого, імовірно, був Франсуа де Валуа (герцог Алансонський), що гостював у королеви як претендент на її руку. 10 лютого 1582 р. він був уже у Фліссінгені (Нідерланди) [2, с. 169]. Перша строфа вірша (тут і далі виділення